

ОСОБЕНО МНЕНИЕ

на съдията ПЕНЧО ПЕНЕВ по к.д. № 21/1993 г.

Относно искането за обявяване на решението на Народното събрание от 17.09.1993 г. по доклада на Временната анкетна комисия за проучване и установяване на факти, свързани с нарушаване принципа на доброволността при определяне етническата принадлежност на учениците от общините Якоруда и Гоце Делчев, за противоконституционно, правилно Конституционният съд приема в определението си от 24.02.1994 г., че "след като двама от 48-те народни представители са оттеглили подписите си под искането и продължават да го поддържат само 46 народни представители, не е налице оправомощен субект според изискванията на чл.150, ал.1 от Конституцията". Особеното ми мнение е само по отношение на частта от определението, с която се "отклонява искането на шестте народни представители от 36-о Народно събрание за произнасяне за съответствието на същото решение на Народното събрание с Международния пакт за гражданските и политическите права".

Конституционният съд е постановил определението си в тази част, приемайки, че искането, поддържано от основната група от 46 депутати, към която са се присъединили с т.н. "особено мнение" още 6 депутати, не съдържа диспозитив за произнасяне на съда по чл.149, ал.1, т.4 от Конституцията. Намирам такова

тълкуване на искането за твърде догматично. Наистина в него *in fine* се говори само за установяване на противоконституционност на решението на Народното събрание. За това обаче изрично се препраща към мотивите, изложени в искането. Казва се: "Въз основа на гореизложените аргументи отправяме настоящото искане". Прочитът на тези аргументи води до извода, че те почти изцяло се основават на твърдяното противоречие на решението с чл.чл.18 и 27 от Международния пакт за гражданските и политическите права, по които Република България е страна. Прави се изрично позоваване и на чл.5, ал.4 от Конституцията, че международните договори, ратифицирани по конституционен ред, обнародвани и влезли в сила за Република България, са част от вътрешното право на страната. Всичко говори за мотивировка, насочена към искане по чл.149, ал.1, т.4 - Конституционният съд да се произнесе за съответствието на решението на Народното събрание с международен договор, по който Република България е страна. Във финалната част на искането обаче се говори само за противоконституционност. Явно е противоречието между мотивите и диспозитива. Конституционният съд трябваше или сам да квалифицира искането, изхождайки от неговия общ дух и смисъл, като приеме, че е сезиран с искане по чл.149, ал.1, т.1 и т.4, или на основание чл.19, ал.1 във връзка с чл.18, ал.1 и ал.2, т.5 от Правилника за организацията и дейността на Конституционния съд да даде указание на групата народни представители да прецизира искането си, като отстрани противоречието между диспозитив и мотиви.

Това на още по-голямо основание трябваше да бъде сторено при наличието на категорично формулирано искане от допълнител-

ната група от 6 народни представители, които заявяват, че се присъединяват към искането на останалите 46 относно произнасянето на Конституционния съд по въпроса дали атакуваното решение на Народното събрание е съобразено с общопризнатите норми на международното право и международните договори, по които Република България е страна.

Възниква и един втори въпрос, по който Конституционният съд по понятни причини (считайки, че няма направено искане) не се е произнесъл, и той е: възможно ли е на основание чл.149, ал.1, т.4 да се атакува решение на Народното събрание, а не закон, както е записано в текста. Мисля, че отговорът трябва да бъде положителен. Наистина в текста става дума за съответствие на закон, но мисля, че историческото, систематическото и смисловото тълкуване на текста трябва да ни доведе до извода, че се има предвид не само закон, а и решение, и изобщо всеки друг акт, приет от Народното събрание – например декларация или обръщение. Липсва аргумент, който да обоснове отделянето на тези актове от визирания в чл.149, ал.1, т.4 контрол, упражняван от Конституционния съд.

Буквалното тълкуване на разпоредбата може без каквото и да било разумно политическо и юридическо оправдание да изключи една голяма категория актове на Народното събрание от упражняването на конституционен контрол за съответствието им с общопризнатите норми на международното право и международните договори, по които Република България е страна. Ако приемем, че липсва механизъм за упражняване на такъв контрол, ще направим възможно възникването на хипотези, в които не биха могли да бъдат контролирани действия на Народното събрание, с които то

може да пренебрегне приети от самото него или от избрания от него висш изпълнителен орган договорености. Това е недопустимо от гледна точка на основополагащи принципи на модерния конституционализъм като принципа за правовата държава (чл.4, ал.1) и принципа за инкорпориране във вътрешното право на всички международни договори, ратифицирани по конституционен ред, както и техният приоритет пред нормите на вътрешното законодателство (чл.5, ал.4 от Конституцията).

По всички изложени съображения оставам на особено мнение по отношение частта на определението, с която в мотивите е прието, че липсва искане от страна на групата от 46 народни представители за обявяване на несъответствие на решението на Народното събрание от 17.09.1993 г. с Международния пакт за гражданските и политическите права, както и по отношение частта от диспозитива на същото определение, с която се отклонява искането на 6 народни представители за произнасяне на Конституционния съд по същия въпрос.

Пенчо Пенев